

บทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน
โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร
The Temple Roles in Promoting the Value of Tradition and
Culture to the Youth in Krathumbaen School
“Wisetsamutthakhun” Samutsakhon Province

พระนิพนธ์ ธมมโชโต (เรียบร้อยเจริญ)*

อุบล วุฒิพรโสภณ**

ภุริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เยาวชนที่เป็นนักเรียนโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒๗๕ คน ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

* สารนิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

** อาจารย์ ดร. ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

*** อาจารย์ ดร. กรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ผลการวิจัยพบว่า

๑. เยาวชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๔.๔๒๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการสร้างค่านิยม ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรม ด้านการสร้างเสริมความเลื่อมใสศรัทธา ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๐๑ และด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓๒

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัด

สมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบสมมติฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับ เยาวชนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมที่ถูกต้อง ขาดความรู้ความเข้าใจในการคบหาเพศตรงข้าม และขาดความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมข้อเสนอแนะ ควรปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง ความกตัญญูกตเวทีแก่เยาวชน ปลูกฝังให้เป็นคนมีสติรู้จักการใช้ปัญญา แก้ไขปัญหา และควรให้เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม แนวทางส่งเสริมบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร วัดควรส่งเสริมด้านกตัญญูกตเวที วัดควรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมให้กับเยาวชนได้รับรู้ โดยการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เพื่อให้เยาวชนได้เข้าถึงและเห็นรูปแบบของประเพณีวัฒนธรรมได้ชัดเจนขึ้น

คำสำคัญ : บทบาท, บทบาทของวัด, การปลูกฝังคุณค่า, ประเพณีวัฒนธรรม,

ABSTRACT

The objectives of this Article were : 1) to study the opinions of the youths to the roles of monastery to cultivate the value of tradition and culture to the

youths of Kratumbanwisetsamutthakhun school in Samuthsakhon province, 2) to study the comparison of the roles of monastery to cultivate the value of tradition and culture to the youths of Kratumbanwisetsamutthakhun school in Samuthsakhon province, 3) to study the problems and suggestions about the roles of monastery to cultivate the value of tradition and culture to the youths of Kratumban wisetsamutthakhun school in Samuthsakhon province. The sampling group was 275 youths of Kratumban wisetsamutthakhun school in Samuthsakhon province. The research is a mixed research methodology between quantitative and qualitative researches. The statistics are used for the data analysis through such as percentage, mean, standard deviation (S.D), T-test, F-test, One-way Analysis of Variance and Least Significant Difference : LSD., and the data analysis from interview was used by the content analysis technique.

The findings of this research as follows :

1. The youths had the opinions to the roles of monastery to cultivate the value of tradition and culture to the youths of Kratumbanwisetsamutthakhun school in Samuthsakhon province. It is at the good level for overall with an average as 4.428. When considered in each side, found that the youths had the opinions to roles of monastery to cultivate the value of tradition and culture to the youths of Kratumban wisetsamutthakhun school in Samuthsakhon province for morality and ethics promotion side as the highest level and value creation, morality and ethics promotion, faith creation, tradition and culture promotion were at good level. For the highest opinion was morality and ethics promotion was at 4.601 an average and the lowest opinion was tradition and culture promotion was at 4.332 an average.

2. The findings of comparison of the opinions of youths to the roles of monastery to cultivate the value of tradition and culture to the youths of Kratumban wisetsamutthakhun school in Samuthsakhon province, classified by personal data and tested the hypothesis, found that the monks who were the questionnaires respondents who had the difference of sex, age, class level and Dhamma Education level, had the opinions to the roles of monastery to cultivate the value of tradition and culture to the

youths of Kratumbanwisetsamutthakhun school in Samuthsakhon province differently with significance of statistics at 0.05. It accepted the hypothesis.

3. The problems and obstacles about the youths lacked of understand the right value, lacked of understand about making a friendship with opposite sex, and lacked of knowledge the tradition and culture. For suggestion, should cultivate the right value to the youths and gratitude, should cultivate the people to have the mindfulness and to use the wisdom to solve the problem and should let the youths participate the activity about tradition and culture. The guidelines to support the roles of monastery to cultivate the value of tradition and culture to the youths of Kratumbanwiset samutthakhun school in Samuthsakhon province. The monastery should be the assistant to promote and support the gratitude, and transfer the knowledge about value, tradition, culture to the youths more and more for deep understand of the youths and to get in touch with and see the tradition and culture clearly.

Keywords : Roles, Temple Roles, Promoting the Value, Tradition and Culture, Temple Roles in Promoting the Value of Tradition and Culture

๑. บทนำ

พระพุทธศาสนาจึงมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชาติและยังแสดงถึงสัญลักษณ์แห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ เป็นที่มาของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีและการขัดเกลาทางสังคม พิจารณาองค์ประกอบของพระพุทธศาสนานั้น ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม คำสั่งสอน และพระสงฆ์เป็นผู้เผยแผ่พระธรรมให้ แก่อุบาสกอุบาสิกาหรือประชาชน ดังนั้นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนา โดยมีวัดเป็นองค์กรทางศาสนาที่เป็นพื้นฐานของสังคมและพระภิกษุสงฆ์ กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมแล้วจะเห็นได้ว่าไม่สามารถแยกออกจากกันได้ วัดเป็นศูนย์กลางแห่งการรวมหัวใจของบรรดาพุทธศาสนิกชน ทำหน้าที่ในการวางรากฐานความเจริญให้แก่สังคม ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่น ความมั่นคงให้แก่สังคม ช่วยลดปัญหาสังคม ส่งเสริมประสิทธิภาพการควบคุมทางสังคมหรือกล่าวได้ว่า วัดเป็นศูนย์กลางของศาสนาและวัฒนธรรมที่ผู้คนใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิตและเป็นเอกลักษณ์ของสังคม ซึ่งจะพบได้จาก

การแสดงออกทางศิลปวรรณคดี คติธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี เป็นต้น^๑สภาวะทางสังคมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและความตึงเครียดของอารมณ์ เป็นปัจจัยสำคัญกระตุ้นให้คนเรามุ่งถึงความสะดวกสบายเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคม จนกระทั่งไม่ค่อยได้คำนึงถึงระเบียบประเพณีอันดีงามหลายอย่างหลายประการที่บรรพบุรุษของตนได้สร้างไว้สะสมไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าคิดและเสียดายเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา บทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาบทบาทของวัดและพระสงฆ์ในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นการศึกษาเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาบทบาทของวัดและพระสงฆ์ในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชนโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร
๒. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชนโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร

๓. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชนโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของเยาวชนโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร คือ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ระดับธรรมศึกษา ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัด

^๑กรมการศาสนา, คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติกฎระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๓๔-๑๓๕.

สมุทรสาคร ทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการสร้างค่านิยม ๒) ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม^๒ ๓) ด้านการสร้างความปลอดภัยสาธารณะ ๔) ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม^๓

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

๒ ประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๔ ทำ การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการสุ่มแบบเจาะจง จนได้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจำนวน ๒๗๕ คน

๓ เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ .๘๓๒

๔ การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเยาวชนที่กำลังศึกษาชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒๗๕ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตัวเอง ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่

^๒บันเทิง พาพิจิตร, ประเพณีวัฒนธรรมไทยและคติความเชื่อ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๑.

^๓คุณ โทชันธ, พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๙.

^๔อภินันท์ จันตะณี, การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ, (ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะ วิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๕.

สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึก และการบันทึกเทป

๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามตามสาระสำคัญของแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

๕. ผลการวิจัย

๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง โดยมีช่วงอายุ ๑๗ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และมีระดับธรรมศึกษาชั้นเอก

๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของวัด

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๒๘ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างค่านิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ข้อ และอยู่ในระดับมาก ๒ ข้อ ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ด้านการสร้างเสริมความเลื่อมใสศรัทธา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๑ ข้อ และอยู่ในระดับมาก ๔ ข้อ ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าเยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เยาวชนที่มี เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วน เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔ แนวทางการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สรุปได้ดังนี้

๑. แนวทางการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรม ด้านการสร้างค่านิยม พบว่า วัด เป็นผู้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในด้านกตัญญูกตเวที สมควรที่จะดำเนินการและถ่ายทอดความรู้โดยในการแสดงธรรมควรที่จะเสริมเรื่องของการสร้างค่านิยมในด้านการรักษา ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒. แนวทางการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน ด้านการส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม พบว่า ศีลธรรมจริยธรรมนั้นต้องเริ่มมาจากทางวัด คือตัวพระเองจะต้องมีศีลธรรมจริยธรรม อันดีงามก่อน เมื่อพระมีศีลธรรมจริยธรรมที่งดงามแล้วเยาวชนได้เห็นในข้อวัตรปฏิบัติเยาวชนก็จะ คล้อยตาม ก็จะทำให้การถ่ายทอดเรื่องศีลธรรมจริยธรรมได้ง่ายขึ้น

๓. แนวทางการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน ด้านการสร้าง ความเลื่อมใสศรัทธา พบว่า วัดสมควรที่จะส่งพระเข้ามาอบรมสั่งสอนที่โรงเรียนให้เน้นเรื่องคำสั่งสอนของ พุทธเจ้าให้มาก ขณะที่พระสงฆ์ต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธา เมื่อญาติโยมหรือเยาวชน มองเห็นก็จะเกิดความเลื่อมใสศรัทธาเอง

๔. แนวทางการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน ด้านการส่งเสริม ประเพณีวัฒนธรรม พบว่า วัดสมควรที่จะจัดการส่งเสริมกิจกรรมให้กับเยาวชนให้มากและบ่อยขึ้นทำ ให้เยาวชนได้เข้าถึงและเห็นรูปแบบของประเพณีวัฒนธรรมได้ชัดเจนขึ้น

๕ สรุปองค์ความรู้ในการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๑

๖. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องบทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร ตามขอบเขตการวิจัยทั้ง ๔ ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการสร้างค่านิยม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นสูงสุดคือ วัดสอนให้เป็นผู้มีความกตัญญูตักเตือนที่กับวัดสอนให้รู้จักการเสียสละ และการให้อภัย ข้อเสนอแนะ ควรปลูกฝังความกตัญญูตักเตือนหรือจัดกิจกรรมที่สนับสนุน ควรปลูกฝังความรักชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์ ปลูกฝังการการเสียสละการรู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกัน และควรปลูกฝังให้เป็นคนมีระเบียบ มีความรับผิดชอบต่องานที่การทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูพิสนท์กิจจาร (เทิดทูน เชื้อเงินเดือน)** ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีลอยกระทง” ผลการวิจัยพบว่า คุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ประชาชนได้สืบทอดปฏิบัติกันมาตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบันล้วนมีความเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา คือมีธรรมเป็นกรอบปฏิบัติสำหรับปลูกจิตสำนึกของคนในชาติให้รู้จักสามัคคีปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรม พละ ๕ และสังคหวัตถุ ๔ จะเห็นว่าเมื่อได้ปฏิบัติตามหลักธรรมทั้งหมดนี้แล้วเท่ากับว่าพลเมืองของชาติเกิดจิตสำนึกมีความกตัญญูตักเตือน มีความห่วงใยขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว

และเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมในระดับโลกด้วยคุณค่าของ ประเพณีลอยกระทงที่มีต่อสังคมไทย^๕

๒. ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า ทุกรายการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความ คิดเห็นสูง สุดคือ วัดปลูกฝังให้เป็นคนที่มีนิสัยเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ผลการเปรียบเทียบเยาวชนที่มี เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมแก่เยาวชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูประภัสร์มโนธรรม (ธงทิพย์ ปกสฺสโร)** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาท พระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทพระสงฆ์ใน การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ พระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ ผล การเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม ทดสอบ สมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า ด้านอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการสัมภาษณ์ พบว่าพระสงฆ์เข้ามามีบทบาทในการ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ โดยนำวัฒนธรรมไทยทรงดำนั้นมาประยุกต์ให้เข้ากับพระพุทธศาสนา และนำมาเผยแพร่แก่สังคมได้เป็นอย่างดี^๖

๓. ด้านการสร้างเสริมความเลื่อมใสศรัทธา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๑ ข้อ และอยู่ในระดับมาก ๔ ข้อ โดยด้านที่ มีความคิดเห็นสูงสุดคือวัดสอนให้รู้ว่าพระอริยสงฆ์คือผู้ซึ่งปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ผลการ เปรียบเทียบเยาวชนที่มีระดับธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่า ของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ **พระมหาอุทิศ กวีวิโส (แววสะบก)** ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาความพึงพอใจต่อการปลูกฝังคุณธรรม

^๕พระครูพิพัฒนกิจจาทร (เทิดทูน เชื้อเงินเดือน), “ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีลอยกระทง” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๘-๑๓๒.

^๖พระครูประภัสร์มโนธรรม (ธงทิพย์ ปกสฺสโร), “บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๕๕๖).

จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการมีวินัยนักเรียน มีการแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ มีการทำความเคารพครู ยอมรับความคิดเห็นคนอื่น มาโรงเรียนตรงเวลาและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนยอมรับผิดกับสิ่งที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ทำความสุจริตที่นำตนเองต่อเพื่อนผู้ปกครองทั้งต่อหน้าและลับหลัง ด้านความเมตตา นักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือเพื่อนจัดกิจกรรมโรงเรียนเสมอ ช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานหลังกลับจากโรงเรียนไป ทำอาหารสัตว์เลี้ยงเสมอ ไปทำบุญตักบาตรประจำด้านความประหยัด นักเรียนพอใจการเก็บเงินที่บิดามารดาให้ใช้จ่ายแต่ละครั้ง ปิดไฟฟ้า น้ำทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ มีการออมเงินที่เหลืออย่างระมัดระวัง^๗

๔. ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความความคิดเห็นสูงสุดคือวันสำคัญทางศาสนาจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้อเสนอแนะควรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมแก่นักเรียน และควรร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการจัดงานเกี่ยวกับการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมอยู่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล** ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอด ถวญของชุมชนเทศบาล ตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดถวญ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับผู้นำชุมชน หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าครอบครัว ผู้เป็นข้าราชการ ผู้มีความรู้ในชุมชน พระภิกษุสงฆ์ ชาวบ้าน แนะนำ ให้ความรู้ และเป็นพี่ที่ปรึกษาที่ดีกับผู้ที่อาศัยอยู่ใน

^๗พระมหาอุทิศ กวีวิโส (แนวสละบท), “ศึกษาความพึงพอใจต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ชุมชนเป็นอย่างดีในการทำบุญกฐิน ด้านการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ชุมชนรับทราบข้อมูลสม่ำเสมอ ควรแนะนำเยาวชนในการร่วมทำบุญทุกครั้งเพื่อเยาวชนจะได้สืบทอดต่อกันไปยังลูกหลาน^๘

๙. ข้อเสนอแนะ

๑) หน่วยงานราชการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนวัดและพระสงฆ์ให้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณค่าประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน

๒) หน่วยงานราชการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดอบรมถวายความรู้ให้แก่พระสงฆ์เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณค่าประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน เพื่อให้พระสงฆ์มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่อย่างถูกต้อง

๓) หน่วยงานราชการ ควรประสานงานกับทางวัดเพื่อดำเนินการประสานงานกับชุมชนในวัด โรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการปลูกฝังคุณค่าประเพณีวัฒนธรรม ให้เป็นไปในทางเดียวกัน

๔) ศึกษาวิธีการในการผลิตสื่อเกี่ยวกับเรื่องการปลูกฝังคุณค่าประเพณีวัฒนธรรม ให้ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนเห็นความสำคัญของประเพณีวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

๕) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัญหาเชิงลึกด้วยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

กรมการศาสนา. **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติกฎระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๒.

คุณ โทชน์. **พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๔๕.

บรรเทิง พาพิจิตร. **ประเพณี วัฒนธรรมไทย และคติความเชื่อ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอ

เดียนส์โตร์, ๒๕๔๙.

^๘นางเพชรินทร์ คลังตระกูล, “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาล ตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

อภินันท์ จันตะนี. การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ. ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะ
วิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙.

(๒) วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย :

พระครูพิสมัยกิจจาทร (เทิดทูน เชื้อเงินเดือน). “ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีลอยกระทง”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๖.

พระครูประภัสร์มโนธรรม (ธงทิพย์ ปภสฺสโร). “บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ
จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหา
วิทยา วิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาอุทิศ กวีวิโส (แววสะบก). “ศึกษาความพึงพอใจต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๕๖.

นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล. “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน
เทศบาลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๖.